

Afrapportering af projekt "Evaluering af den motiverende samtale" - udvikling af et kompetenceudviklingsredskab

Udarbejdet af:

Anne Højmark Jensen, Det mobile sundhedscenter, Fåborg-Midtfyn Kommune

Vivi Brandt Rasmussen, Projektkoordinator, Projekt Forløbspartner i Langeland og Svendborg kommune

Inger Stenstrøm Rasmussen, Forebyggelsescentret Langeland Kommune

Rene Eigil Tækker Clausen, Forebyggelsescentret Langeland Kommune

Kim Koldby, Efter- og videreuddannelsen, Sundhedsafdelingen, University College Lillebælt

Dorte Nielsen, Videncenter for Rehabilitering og Fysisk aktivitet og Videncenter for Sundhedsfremme og Forebyggelse, University College Lillebælt

Et samarbejdsprojekt

Et samarbejdsprojekt mellem 3 fynske kommuner, CAST, Syddansk Universitet og University College Lillebælt har resulteret i udvikling af et selvevalueringsredskab til udøvere af "Den motiverende samtale". Selvevalueringen kan anvendes dels til kompetenceudvikling for udøvere af "Den motiverende samtale" og dels til kvalitetsudvikling af den kommunale sundhedsfremmende indsats.

Samarbejdsprojektet er forløbet over ca. 1 år. De involverede parter har samarbejdet om både projektstyringen og faglige aktiviteter. Parterne er:

- Forebyggelsescentret Langeland Kommune
- Projekt Forløbspartner i Langeland og Svendborg Kommune
- Det mobile sundhedscenter, Faaborg–Midtfyn Kommune,
- Center for Anvendt Sundhedstjeneste forskning (CAST), Syddansk Universitet
- University College Lillebælt

Yderligere uddybning kan ses af projektbeskrivelsen.

Udvikling af kurser

Udgangspunktet for samarbejdet om evalueringsprojektet er kurser i "Den motiverende samtale" udviklet af University College Lillebælt.

De involverede kommuner ønskede, at en bred gruppe af medarbejder fra det sundhedsfaglige, det sociale og det pædagogiske område udviklede færdigheder og kompetencer i "Den motiverende samtale". Kursusforløbet er af 3 dages varighed med 2 dage samlet og en opfølgingsdag ca. en måned efter. Formålet med kurserne har været at skabe grundlag for en fælles forståelse for anvendelsen af "Den motiverende samtale", hvor der samarbejdes med borgeren om forandringsprocesser og livsstilsændringer.

Forskellige evalueringsperspektiver

Samarbejdspartnerne diskuterede indledningsvis forskellige evalueringsperspektiver (Dahler-Larsen & Krogstrup 2003, Sundhedsstyrelsen 2006).

En mulighed var en brugerevaluering, hvor effekten af den motiverende samtale blev undersøgt. Der er imidlertid evidens for, at "Den motiverende samtale" har positiv betydning for borgernes ændring af sundhedsadfærd (Rubak 2007).

Implementeringsevaluering var en anden mulighed. Denne evalueringsform blev dog vurderet til at være for tidligt at foretage, da kurserne var under afvikling og kursisternes ny erhvervede kompetencer i samtaleformen endnu i begyndende udviklingsstadiet.

En tredje mulighed var evaluering af kursusdeltagernes kompetenceudvikling.

Dette evalueringsfokus fandt de involverede parter en gensidig interesse for. Det var relevant og brugbart for kommunerne, fordi der i kommunalt igangsatte projektforløb i forbindelse med

udmøntning af sundhedsfremmende og forebyggende politikker, er sat fokus på at styrke medarbejderne i at flytte sig fra at være rådgivende til at føre motiverende samtaler. Det betyder, at medarbejdernes kontinuerlige kompetenceudvikling indenfor dette felt er af stor betydning for det sundhedsfremmende og forebyggende arbejde i kommunerne.

For University College Lillebælt har dette evalueringsfokus også interesse, fordi UCL's aktiviteter bl.a. har til formål at bidrage til kompetenceudvikling hos studerende og professionelle på tværs af fag i den offentlige og den private sektor.

Der er både nationalt og internationalt udviklet og afprøvet testsystemer, hvor erfarne udøvere af "Den motiverende samtale" bedømmer i hvilken grad, deltagere fra et kursus er blevet kompetente til at føre en motiverende samtale. Denne bedømmelse foretages ud fra fastsatte kriterier og et scoringssystem (Aspegren m.fl.2008, Forsberg og van Loo 2007. Moyers m.fl. 2007).

I de undersøgelser der viser evidens for, at "Den motiverende samtale" virker, har udøverne primært været praktiserende læger og psykologer.

Deltagerne i de afviklede kurser i "Den motiverende samtale" har været en bred gruppe af forskellige professioner ansat i kommunerne. Det har åbnet mulighed for at udvikle og afprøve et evalueringskoncept med fokus på kontinuerlig kompetenceudvikling i at føre "Den motiverende samtale" i forskellige faglige kontekster og konstellationer, hvilket ikke er set i de fundne undersøgelser.

Projektets parter fandt ikke den kontrollerende eksamensprægede kompetenceevaluering, som beskrevet ovenfor, tiltrækkende dels af praktiske og økonomiske og dels af etiske grunde.

I stedet forekom en kompetenceevaluering, som kunne stimulere til selvindsigt og udvikling mere anvendelig og velegnet for nybegyndere i udøvelsen af "Den motiverende samtale".

Selvevaluering er brugbar i forbindelse med kompetenceudvikling, da nybegynders refleksioner over og integrering af de nyvundne færdigheder i egen praksis befordres.

Projektets formål og leverance

Projektets formål var, at udvikle et evalueringsredskab:

- som medarbejdere kunne anvende til vurdering og udvikling af egen praksis i "Den motiverende samtale".
- som kunne medvirke til fortsat kvalitetsudvikling af indsatsen "Den motiverende samtale".

Projektets hovedleverance har 2 dele:

1. En selvevalueringsguide med kriterier, som indikerer, hvordan "Den motiverende samtale" er forløbet.
2. Forslag til selvevalueringens anvendelsesmuligheder med sigte på kompetence og kvalitetsudvikling

Udvikling og validering af selvevalueringsguiden

Første udgave af selvevalueringsguiden blev udviklet med inspiration fra nationale og internationale koncepter og kilder (Miller og Rolnick 2007, Mabeck 1999, Aspegren m.fl.2008, Forsberg og van Loo 2007. Moyers m.fl 2007) samt kursusundervisernes erfaringer.

En testudgave af selvevalueringsguiden blev pilotafprøvet af 7 deltagere fra de involverede kommuner. Efterfølgende foretog samarbejdspartnerne fra CAST, Syddansk Universitet et fokusgruppinterview med testpersonerne. Guiden blev herefter justeret ud fra de fund, der fremkom ved fokusgruppinterviewet.

Den næste testning af selvevalueringsguiden blev foretaget på en kursusopfølgingsdag i "Den motiverende samtale" med 16 kursister, og herefter blev den sidste justering af guiden foretaget.

Produktet

Den udviklede selvevalueringsguide har 4 områder:

- Beskrivelse af baggrunden for "Den motiverende samtale"
- Udøverens egen scoring af en motiverende samtale ud fra 5 indikatorer (foretages evt. ud fra en lydoptagelse)
- Refleksioner over og vurdering af rammer og muligheder for at udføre "Den motiverende samtale" (indre og ydre forhold)
- Forslag til selvudvikling og forbedringer for udøvelsen af "Den motiverende samtale"

Se selvevalueringsguiden i sin helhed.

Forslagene til selvevalueringens anvendelsesmuligheder med sigte på kompetence og kvalitetsudvikling er følgende:

- Medarbejdernes individuelle kompetenceudvikling enkeltvis og i grupper
- Strategisk kompetenceudvikling med forankring i medarbejder udviklingssamtaler (MUS)
- Kvalitetsudvikling af de kommunale ydelser i en helhed
- Læring og kompetenceudvikling i uddannelsesmæssige sammenhænge. Bruges på kurser og i uddannelsesforløb

Se beskrivelsen af anvendelsesmulighederne af selvevalueringsguiden.

Formidling

Resultatet af samarbejdsprojektet den udviklede "Selvevalueringsguide" tænkes formidlet bredt ud, da alle projektets parter har ønske om at videndele med organisationer og institutioner dels indenfor og dels udenfor egen praksis- og professionsfelt nationalt og internationalt.

Dette tænkes gjort ved formidling på parternes respektive hjemmesider og nyhedsmedier. Der kan formidles på konferencer og netværksmøder. Der planlægges formidling gennem artikler i relevante tidsskrifter.

Selvevalueringsguiden oversættes til engelsk hvilket muliggør formidling og spredning til f.eks. nordiske netværk, som også arbejder med kompetenceudvikling indenfor "Den motiverende samtale".

Evaluering af projektet

Samarbejdet i projektgruppen har været interessant og inspirerende for de deltagende samarbejdsparter. Parterne har kunnet drage nytte af hinandens indsigter og kompetencer i dels fagligheden vedrørende "Den motiverende samtale" og evaluering dels i projektudvikling og tværfagligt samarbejde.

De planlagte aktiviteter er forløbet planmæssigt. Tidsplanen er fulgt og de planlagte leverancer produceret.

CAST, SDU har fungeret som ekstern samarbejdspartner og har, som sådan haft og oplevet en givtig og værdsat rolle i projektgruppen.

Således har samarbejdsprojektet fungeret som et modelprojekt for, hvordan forskellige organisationer gensidigt kan profitere af hinanden mht. til positioner, roller og kompetencer i et udviklingsprojekt.

Det har været positivt for processen, at praktikere har været involveret i udviklingen af Selvevalueringsguiden. På denne vis har projektet været brugerdrevet organiseret med involvering af aktører på såvel ledelses- som på udøverniveau i både kommunerne og UCL.

Guiden anses for at være et dynamisk redskab med et udviklingspotentiale, som viser sig ved anvendelse i praksis. Der er derfor stor interesse for at fortsætte partnerskabet i forbindelse med en evaluering af, hvordan guiden anvendes i praksis og undersøge behov for justering af redskabet.

Der er også interesse for at undersøge, om andre (fx kommuner) har taget redskabet i anvendelse, og har fundet det brugbart.

Parterne har aftalt at mødes om ca. 1 år for at drøfte evaluering af selvevalueringsguidens implementering i praksis samt redskabets betydning både for kursusaktiviteten og udøvernes tanker om og anvendelse af "Den motiverende samtale" i praksis.

Litteratur

Aspegren, Knud m.fl.(2008). Effekt af træning af erfarne sundhedsmedarbejdere i "Den Motiverende samtale". Ugeskr Læger 2008;170(1):39

Dahler-Larsen Peter og Hanne Kathrine Krogstrup(2003). Nye Veje i Evaluering. Systime A/S

Forsberg, Lars & Timothy van Loo (2007). Blankett, kodning av motiverande samtal. Karolinska Institutet, Institution for klinisk neurovetenskap, Sektionen för beroendeforskning. E-post. Lars.forsberg@sll.se

Mabeck, Carl m.fl. (1999) Den motiverende samtale. Dansk Selskab for almen medicin.

Miller, William R. & Stephen Rollnick. (2007). Motivationssamtalen.
1. Udgave, 4. Oplag. Hans Reitzel

Moyers, Teresa B. m.fl. (2007) Revised Global Scales: Motivational Interviewing Treatment Integrity 3.0 (MITI 3.0) University of New Mexico, Center of Alcoholism, Substance Abuse and Addictions (CASAA)
<http://casaa.unm.edu/download/miti3.pdf>

Ny dansk kvalifikationsramme for videregående uddannelser (2007). Referencegruppe nedsat af Videnskabsministeriet, undervisningsministeriet og kulturministeriet.
<http://us.uvm.dk/videre/internationalt/kvalifikationsramme.dk.htm?menuid=2540>
<http://www.patient-relationer.dk/site/1/files/File/rapporter/rap352.pdf>

Rubak, Sune m.fl. (2006) Den Motiverende samtale. Systematisk oversigtsartikel og metaanalyse. Månedsskrift for praktisk lægegering. Jan 2006,84:side 81-95

Spørgsmål til undervisernes selvevaluering af undervisningsforløb (2004)
Center for Videregående Sundhedsuddannelser Fyn (nu UC Lillebælt)

Vejviser til Evaluering – til projekter under ”Lighed i Sundhed” (2006). Sundhedsstyrelsen

Projektets styregruppe har bestået af:

Anne Højmark Jensen, Det mobile sundhedscenter. Fåborg-Midtfyn Kommune
Vivi Brandt Rasmussen, Projektkoordinator, Projekt Forløbspartner i Langeland og Svendborg kommune
Inger Stenstrøm Rasmussen, Forebyggelsescentret Langeland Kommune
Rene Eigil Tækker Clausen, Forebyggelsescentret Langeland Kommune
Mette Birk-Olsen, CAST, Syddansk Universitet (*frem til medio april 2008*)
Anita Lunde, CAST, Syddansk Universitet
Karla Douw, CAST, Syddansk Universitet (*fra august 2008*)
Kim Koldby, Efter- og videreuddannelsen, Sundhedsafdelingen, University College Lillebælt
Dorte Nielsen, Videncenter for Rehabilitering og Fysisk aktivitet og Videncenter for Sundhedsfremme og Forebyggelse, University College Lillebælt

For yderligere uddybning henvendelse til:

Dorte Nielsen, Videncenter for Rehabilitering og Fysisk aktivitet og Videncenter for Sundhedsfremme og Forebyggelse, University College Lillebælt. e-mail: doni@ucl.dk